

Kõrgem Kunstikool Pallas
Fotograafia osakond

Näituseprojekt “Kujutlen”
Lõputöö

Signe Pärn

Juhendajad:
Olev Mihkelmaa BA
Silver Õun BA

Tartu 2025

SISUKORD

SISUKORD	1
SISSEJUHATUS	3
1. TEEMAVALIK	5
2. VALGUSMAALINGUD FOTOGRAAFIAS	7
3. PRAKTILINE OSA	13
3.1 Näituse eelarve ja kulude jaotumine	13
3.2 Pildistatavate objektide valimine	15
3.3 Tehniliste võimaluste loomine	15
3.4 Pildistamine	17
3.5 Näituse installeerimine	17
5. TEOSED NÄITUSEL	21
4. NÄITUSE AVAMINE JA MEEDIAKAJASTUS	33
Tabel 2. "Töötubades osalenud inimeste arv".	34
4.1 Küllastajate tagasiside	35
4.2 Turundustegevused ja meediakajastus	36
KOKKUVÕTE	38
SUMMARY	40
KASUTATUD KIRJANDUS	42
LISAD	45
Lisa 1. Georges Demeny - Pathological Walk From in Front, 1889	45
Lisa 2. Frank Gilbreth: Light Painting Photography. (1914)	46
Lisa 3. Setälä, Vilho. (1936). Fascination of speed. Foto hõbeplaadil	47
Lisa 4. Setälä, Vilho. (1928). Valgusmaalingud fotograafias	48
Lisa 5. Man Ray, rayograaf, 1922	49
Lisa 6. Man Ray, Space Writing 1935	50
Lisa 7. Tokihiro Sato valgusmaaling loodusest	51
Lisa 8. Tokihiro Sato valgusmaaling hoonest	52
Lisa 9. Drooni abil tehtud valgusmaaling	53
Lisa 10. Kerttu Kruusla valgusmaaling	54
Lisa 11. Lae talad sobivad kokku kesekt ruumi rippuva fotoga	55
Lisa 12. Valgusmaalingu kavand	56
Lisa 13. Tööde paigutuse kavand	57
Lisa 14. Prooviprindi fail ja trükk	58
Lisa 15. Foto algsest projektori pildist	59
Lisa 16. Foto projektori katkistest pikslitest	60

Lisa 17. Foto näituse plakatist ja tutvustavast tekstist	61
Lisa 18. Näituse plakat	62
Lisa 19. Minu tööst sai näituse külastaja kaanefoto	63
Lisa 20. Näituse "Kujutlen" kutse	64
Lisa 21. Valgusjoonistuse töötoa reklaam Tartu Ülikooli raamatukogu ekraanil	65
Lisa 22. Valgusjoonistuse töötoa reklaambänner	66
Lisa 23. Näituse "Kujutlen" kleepsud	67

SISSEJUHATUS

Minu lõputöö keskendub minu isikunäituse “Kujutlen” kirjeldusele, idee lahti mõtestamisele ja tööprotsessile. Samuti kirjeldan põgusalt valgusmaalingu tehnikat ja räägin selle ajaloost.

Valgusmaalingu tehnika fotograafias on mind paelunud juba mitmeid aastaid ning sellest on kujunenud oluline osa minu loomingulisest käekirjast. Tegemist on fotograafias pigem nišši kuuluva väljendusvahendiga, mille ainulaadne esteetika loob vaatajale mulje fantaasiamaailmast – kujutluspildist, mida reaalsuses ei näe. Tehnika erilisus seisneb selles, et valgusmaalingud avalduvad alles pärast foto säritust.

Minu lapsepõlve mälestusi täidavad kunstitunnid ja suur huvi joonistamise vastu. Valgusmaaling fotograafias ühendab kaks minu jaoks olulist valdkonda – maalimise ja fotograafia, tuues need kokku läbi kaamera tehnilise võimaluse.

Töö koosneb viiest osast. Esimene osa tutvustab teemavalikut ja suhet näituse töödega. Lõputöö teises osas räägin valgusmaalingute ajaloost ja fotograafidest, kes selle tehnikaga tegelevad. Samuti toon välja fotokunstnikud, kelle looming on mind inspireerinud. Töö kolmandas osas annan ülevaate näituse “Kujutlen” eeltööst ja installeerimisest. Kirjeldan, kuidas esitasin näituse jaoks toetuse taotlusi, mille alusel valisin pildistatavad objektid, kuidas lahendasin tehnilise osa ja räägin pildistamise protsessist, viimasena kirjeldan näituse installeerimisprotsessi. Neljas osa lõputööst räägib näituse avaüritusest ja meediakajastust. Viiendas osas kirjeldan kõiki näitusel eksponeeritud töid.

Foto 1. näituse "*Kujutlen*" avamisest – vaade saali üldplaanile. Autori erakogu. (2025).

1. TEEMAVALIK

Aasta tagasi maale kolides, süvenes minu side maaeluga ja talumajas elamisega. Minu uus kodu asub Tartu linnast poole tunni kaugusel ja koduküla loob tugeva kontrasti linnaeluga. Elan viljapõldude vahel talukohas, piiritletud väikese metsatukaga. Iga päev näen põldudel metsaelanikke, jäneseid, metskitsi ja rebaseid. Kõige suuremat müra tekitavad aegajalt põllul töötavad traktorid. Traktorite põrin jääb aga pigem taustamüraks ja koduõue helimaastiku täidab varblaste sädistamine. Selline vaikus ja looduse keskel elamine ongi minu jaoks kodutunne.

Enne kodu leidmist vaatasin, millist elukvaliteeti pakuvad linna lähedal paiknevad uusarenduse majad. Siinkohal mõtlen näiteks Tartu Raadi linnaosa, Ränilinna ja Ihaste uued eramud. Enne maale kolimist elasin Annelinna korteris. Sõitsin tihti mööda uutest majadest. Näiteks Ihaste uusarenduse eramurajooni kirjeldatakse kui: “luksuslik eramu väga rahulikus ja looduskaunis piirkonnas, Tartu südalinnast kõigest 15 minuti autosõidu kaugusel. See on ideaalne kodu perele, kes hindab kõrget kvaliteeti, stiilset disaini, energiatõhusust, turvalist keskkonda ja looduse lähedust” (Tõrva Kodutunne Rehetare, 2022). Kohapeal näen, et majad on teineteisest mõne meetri kaugusele ehitatud ja päris privaatsust nendes kodudes minu meelest ei ole. Kõik hooned on arhitektuuri stiililt ühesugused, kliiniliselt valged ja ehitatud neofunktsionalistlikus stiilis. Mulle ei tundu, et hooned on luksuslikud ega looduslähedased – rajoonid on teadlikult planeeritud linnaäärde põldudele, tekitamaks maja omanikele mulje, et maja asub linnast eemal looduses. Tegelikuses ei ole põldudel loodust, ega linna. Arvan, et tunneksin sellises rajoonis elades ennast kui korteris.

Teekond minu maakoju kulgeb mööda paljudest mahajäetud ja lagunenenud talumajadest. Nendes hoonetes peitub tugev emotsionaalne laeng – ühtaegu tunnen kahetsust nende hääbumise pärast, kuid ka imetlust nende arhitektuurilise isikupära vastu. Nii tekkiski mõte jäädvustada neid maju valgusmaalingute abil, anda neile uus elu ja nähtavus kunstiliste vahendite kaudu.

Minu teosed on valdavalt abstraktsed ning valgusmaalingud mängivad neis kesket rolli. Tõlgendused jäävad vaataja vabaduseks – minu eesmärk ei ole pakkuda kindlat tähendust, vaid kutsuda esile isiklikke seoseid ja emotsioone. Soovin esile tuua iga kodu kordumatust ning jäädvustada seda poeetilisel viisil, enne kui need majad lõplikult kaovad. Olen tõenäoliselt nende hoonete viimane külaline ning soovin anda neile väärika hüvastijātu.

Näitus kannab pealkirja „Kujutlen“, mis viitab mälestuste ja kujutlusvõime põimumisele. Valgusmaaling on sobiv tehnika just mälestuste visualiseerimiseks, sest lõpptulemus on nähtav alles pärast jäädvustamist – sarnaselt mälestusele, mis alles meenutades kuju võtab. Näituse keskmes on vanad ja mahajäetud majad, nende võimalik minevik ning väljamõeldud lood, mis seovad kunagisi elanikke tänapäevaga.

Töö peegeldab kriitilist pilku kaasaegse elukeskkonna ühtlustamisele – uusarendused tõrjuvad välja ajaloolise kihistuse, ühetaolised moodulhooned asendavad kordumatut taluarhitektuuri. Näitus vastandub sellele arengule, rõhutades vanade majade unikaalsust ja ajalugu. Töö (Foto 9) on ainuke, mis eeltoodud mõttele ei vasta. Kui kõikides teistes arhitektuuri kujutavates töödes on fookuses elumajad, siis (Foto 9) puhul on objektiks vana lehmalaud. Samasuguse planeeringuga lautasid ehitati Eestis palju, aga selle hoone puhul äratas minus tähelepanu tema lagunenenud osa. Minu jaoks on selle lauda väärtus just tema kadumises ja huvitavas arhitektuuris.

Lisaks arhitektuurilistele objektidele on näitusel ka loodusfotosid. Olen pildistanud ühe töö jaoks puud (Foto 11). Loodusvaade on ka ühel animatsioonis: kõrge mesika põld ja sõidutee (Animatsioon 2). Nende töödega näitan, et mitte ainult arhitektuur pole minu jaoks kodu, vaid ka ümbritsev looduskeskkond. Loodus on ajas muutuv ja kaduv, kaduvad on ka hooned. Mind inspireerib, kuidas loodus vanadest hoonetest läbi kasvab ning nad enda alla matab. Mõtlen ka sellele, kuidas hääbuv hoone siiani endas mälestusi peidab, just mälestusi proovingi valgusmaalingutega taaselustada.

2. VALGUSMAALINGUD FOTOGRAAFIAS

Sõna *photography* (eesti keeles fotograafia) tuleneb kahest kreekakeelsest sõnapaarist "phōs" (valgus) ja "graphé" (kirjutama, joonistama). Sõnapaari liites saab lihtkeeli tõlkida sõna “fotograafia” - valgusega joonistatud (Herschel. J. F. W. 1839).

Valgusmaalingutega on peaaegu sama kaua tegeletud kui fotograafiaga (Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography*). Valgusmaaling (inglise keeles *light painting*) on fotograafiline tehnika, kus valgusallikaid liigutades ning kaamerat pika säriaja jooksul avatud hoides kujundatakse kaadrisse jooni, kujundeid või valguslaike. See meetod võimaldab fotograafil jäädvustada mitte ainult staatilist valgust, vaid ka valguse liikumist, luues visuaalseid kujundeid, mida inimsilm tavatingimustes ei näe. Valgusmaaling ühendab endas tehnilise täpsuse ja loova eksperimenteerimise. Varaseimad säilinud valgusmaalingud pärinevad aastast 1889, mil Étienne-Jules Marey ja Georges Demeny tegelesid inimese ning hobuse liikumise uuringutega. Nende meeste uurimistöö viis füsioloogiliste uuringute jaama (*Station Physiologique*) asutamiseni 1882. Arvatakse, et Georges Demeny tegi esimese valgusmaalingu, pannes inimesele külge lambid ja jäädvustades tema liikumist “Pathological Walk From in Front” (Tõlkes „Patoloogiline kõnnak eestvaates“) (Lisa 1). Praktilisel eesmärgil tehtud valgusmaalinguid on veelgi, näiteks Frank Gilbrethi valgusmaaling 1914. Selle töö eesmärk oli töötajate liikumise jälgimine töö efektiivsuse ja lihtsustamise eesmärgil (Lisa 2).

Valgusmaalingute ja kunstiga fotograafias tegeles ka soomlane Vilho Setälä 1928. Piltnik hakkas fotograafiaga tegelema juba 14-aastasena ja on korduvalt katsetanud pikka säri ja valguse liikumist pildis (Lisad 3 ja 4). Valgusega katsetasid ka üldtuntud maalikunstnikud nagu Henri Matisse, Pablo Picasso ja foto- ning maalikunstnik Man Ray. Viimane on tuntud oma sürrealistlike fotode, maalide ja rayograafidega (Lisa 5). Kunstniku stiilile omaselt joonistas ta valgusega autoportree seerias “Space Writing” (Tõlkes „Ruumikirjutamine“) (Lisa 6).

Näitus “Kujutlen” on nii visuaalsel kui ka mõttelisel tasandil seotud Fotograafi Tokihiro Sato valgusmaalingutega. (Lisad 7 ja 8). Tokihiro Sato toob oma töödes välja hetke ajalisuse. Ta on öelnud oma fotode kohta: “What I would like the viewer to see is their idea of the “missing part” in my images. I want them to imagine that something which they cannot actually see in the picture does exist—by means of showing my own absence” (Tõlkes “Ma sooviksin, et vaataja näeks minu piltidel oma ettekujutust "puuduvast osast". Ma tahan, et nad kujutleksid midagi, mida nad tegelikult fotol ei näe, kuid mis siiski eksisteerib—näidates seda minu enda puudumise kaudu”) (Tokihiro Sato, 2021 (Robert, 2021)) (Robert, 2021). Sato teeb oma valgusmaalingud loodusesse ja interjööri, ka minu fotode teemaks on arhitektuur ja loodus. Eraldi toon esile foto mahajäetud majast (Foto 5). Sarnaselt Satole kujutan ka oma töös maja allesjäänud struktuuri ja helendavaid tulukesi maja karkassi ümber. (Lisa 8). Sato tööd on inspiratsiooniks ja eeskujuks minu näitusele “Kujutlen”.

2.1 Inspireerivad valgusmaalingu praktikud ja eeskujud

Valgusmaalingu kui visuaalse keele areng on paljuski toetunud kunstnikele ja fotograafidele, kes on kombineerinud tehnilised oskused julge loomingulise eksperimenteerimisega. (Page, Jason. D. (2025). Light painting photography). Järgnevalt peatun kunstnikel, kelle töö on olnud olulise mõjuga minu loomingulisele arengule.

Darren Pearson (Ameerika Ühendriigid) on üks tuntumaid valgusmaalingu kunstnikke, kes keskendub karakteripõhiste valgusjoonistele. Tema stiiliks ja läbivaks teemaks on kujundlikud valgusjoonistused – eriti dinosaurused, skelettfiguurid ja muinasjutulised olendid. Pearson kasutab sageli LED-taskulampe ning töötab „*frame-by-frame*“ (eesti keeles kaader - kaadri kaupa) meetodil, kombineerides valgusmaalingut ka animatsiooniga (Pearson, 2025) “Shredding Light - Light Painting Animation by Dariustwi”). Tema looming näitab, kuidas valgusmaalingut saab rakendada detailsete figuride loomiseks, mis jäävad visuaalselt meelde ning mängivad ruumiga.

Reuben Wu (Suurbritannia / USA) ühendab valgusmaalingu maastikufotograafiaga, kasutades droonide külge kinnitatud LED-tulesid (Lisa 9). Tema töödes moodustavad valgusjooned ja -kaarjad trajektoorid maastikul selge kompositsioonilise telje või raamistuse. Valguse kaudu joonistab Wu justkui „valgusgraafikat“ looduslikes keskkondades – eriti mägistes, kõrbekeskkondades. Tema teosed kujutavad valgusmaalingut kui kaasaegset vahendit müstilise ja peaaegu ulmelise atmosfääri loomiseks.

Daniel Kessel (Ameerika Ühendriigid) keskendub eelkõige valguse ja liikumise dünaamikale, luues peamiselt abstraktseid valgusstruktuure. Tema teosed rõhutavad ruumilist sügavust ja keerukaid joonistusi, millele annavad visuaalse rütmi kordused, kiired trajektoorid ja värvivariatsioonid. Kesseli looming näitab valgusmaalingu võimalusi abstraktse kunsti suunal, kus fookus on pigem valguse energieetikal kui kujundlikkusel. (Kessel, 2025)

Merlin Götz Saksamaal, Instagrami kaudu tuntuks saanud ([merlin.lightpainting](https://www.instagram.com/merlin.lightpainting)) ühendab tehnilise täpsuse ja esteetilise minimalismi. Tema töödele on iseloomulikud sümmeetrilised kujundid, valgustatud mustrid ja geomeetiline täpsus. Tihti kasutab ta pöörlevaid valgusallikaid (nt. pöörleval teljel ringlevad LEDid), mille abil loob kujundeid, mis meenutavad mandalaid või optilisi illusioone. Tema töö on hea näide sellest, kuidas valgusmaaling võib olla ka peaaegu matemaatilise täpsusega struktureeritud.

Kodumaine valgusmaalingu praktik Kerttu Kruusla (Eesti) ühendab oma loomingus valgusjoonistuse poeetiliselt poreega. Tema tööd käsitlevad sageli looduskeskkonda või inimest, millele lisatud valgus loob tugeva emotsionaalse või isegi narratiivse lisakihi. Kruusla teosed näitavad, et valgusmaaling ei pea olema pelgalt tehniline eksperiment, vaid peegeldab portreeritava hingeelu (Lisa 10).

Wynn Bullocki varased katsetused valgusmaalinguga 1930ndatel — eriti spirograafilaadsed joonised — moodustavad ajaloolise konteksti, mille taustal saab väga hästi mõtestada Merlin Götzi esteetiliselt sarnaseid, kuid tehnoloogiliselt arenenumaid töid.

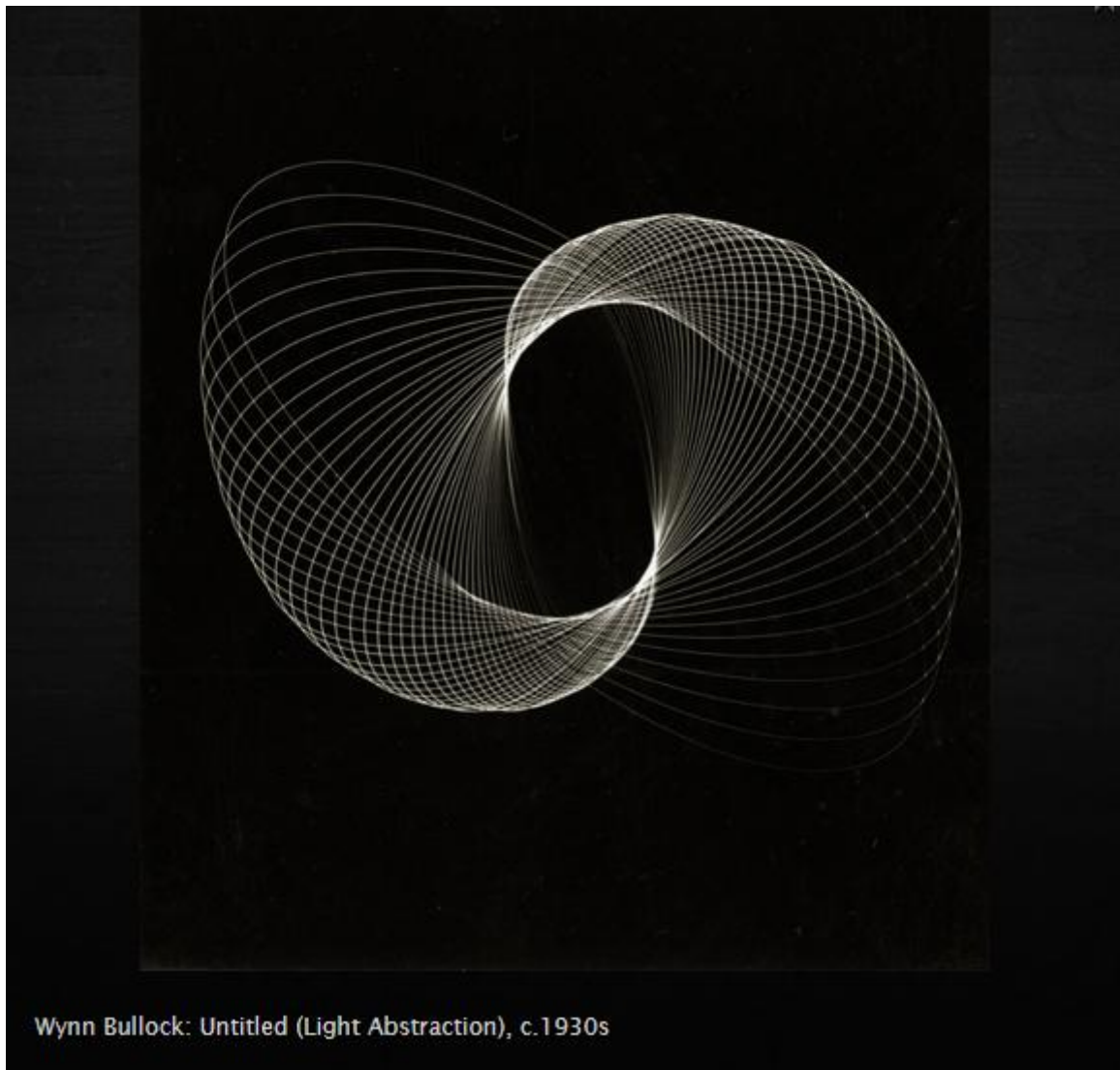

Foto 2. Wynn Bullocki valgusmaaling. (1930). Allikas: Page, Jason. D. (2025). Light painting photography <https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/>

Wynn Bullocki ja Götzi valgusmaalingu arengut fotograafias on mõjutanud nii varased eksperimentaalsed katsetused 20. sajandi esimesel poolel kui ka tehnoloogiliste võimaluste

plahvatuslik kasv 21. sajandil. Eriti huvitava võrdlusmomendi loob Wynn Bullocki 1930ndate valgusjoonistuste kõrvutamine tänapäevase valguskunstniku Merlin Götzi loominguga. Wynn Bullock (1902–1975), tuntud eelkõige oma modernistliku mustvalge fotograafia poolest, katsetas 1930ndatel valgusmaalingu varase vormiga. Üks tema tuntumaid eksperimentaalseid lähenemisi hõlmas spirograafi-sarnaste valguskujundite loomist, kus valgusallikas liikus ühtlase trajektooriga ruumis või kaamera ees, jättes särituse jooksul maha sümmeetrilisi, korduvaid jooniseid. Need tööd paigutuvad valgusmaalingu ajaloolisse arengujoonde kui olulised eelsammud. Bullocki töödes on märgata teaduslikku huvi valguse ja liikumise vahekorra vastu. Tema lähenemine oli uuriv ja esteetiliselt lihtne, keskendudes geomeetriaale ning visuaalsele kordusele, mis tekkis mehaaniliselt juhitud valgusliikumisest. Bullock on öelnud: “My thinking has been deeply affected by the belief that all things are some form of radiant energy. Light is perhaps the most profound truth in the universe.” (Tõlkes : „Valgus on minu jaoks võib-olla kõige sügavam tõde universumis. Minu mõtlemist on sügavalt mõjutanud usk, et kõik asjad on mingil kujul kiirgusenergia.”) (Bullock)

Merlin Götz jätkab justkui intuiitiivselt sama esteetilist joont – geomeetrilisi ja sümmeetrilisi valgusmustreid, kuid tema töödes on selgelt näha kaasaegsete tööriistade ja digitaalse kaamera mõju. Merlin kasutab spetsiaalselt ehitatud valgusseadmeid, mis pöörlevad mitmel teljel, võimaldades luua keerukaid valgusfiguure, mis meenutavad mandalaid või lillemustreid (Merlin.lightpainting) ”I recently created this machine for drawing with light” (Tõlkes “Ma lehitsin hiljuti selle masina valgusega joonistamiseks.”). Erinevalt Bullocki spirograafilistest joonistustest, mis olid ühevärvilised ja ühtlase kujundiga, on Merlin Götzi töödes värv mängulisel kohal — ta kasutab mitmevärvilisi valgusallikaid ja kombineerib erinevaid valguskihte ühe särituse jooksul. Fotokunstniku enda jaoks on tähtis, et valgusmaalingu tegemisel, ei kasuta ta tehisintellekti ega järeltöötlust. “100% Photo , no processing, no photoshop and over programs. I continue to improve the light painting machine. I feel like an engineer, even though a couple of years ago I couldn 't even hang a shelf on the wall . Yesterday I spent 6 hours doing belt drive and pulleys to slow down the minimum rotation of the camera . There is still a lot of work

to improve, but progress can already be seen. I plan to use a film camera in the future”: (Tõlkes “100% foto, ilma töötlemiseta, ilma Photoshopi ja teiste programmideta. Jätkan valgusmaalingu masina täiustamist. Tunnen end nagu insener, kuigi paar aastat tagasi ei suutnud ma isegi riiulit seinale kinnitada. Eile veetsin 6 tundi rihmülekande ja rihmarataste kallal, et vähendada kaamera minimaalset pöörlemiskiirust. Tööd on veel palju, aga edasimineku on juba näha. Tulevikus plaanin kasutada filmikaamerat.”) (Merlin Götz).

Võrdlus Wynn Bullocki ja Merlin Götz'i tööde vahel toob esile valgusmaalingu tehnilise ja esteetilise arengu ligi sajandi jooksul. Selline ajaloolise ja kaasaegse valgusmaalingu dialoog näitab, kuidas üks ja sama visuaalne printsiip — valgus kui joonistav element ajas ja ruumis, võib saada uue tähenduse sõltuvalt ajastust, tehnoloogiast ja autori esteetilisest valikust.

3. PRAKTIINE OSA

Selles peatükis annan ülevaate näituse “Kujutlen” eeltööst ja installeerimisest ning selgitan tööprotsessi. Räägin eelarvest, kulude jaotusest ja pildistamise protsessi etappidest.

3.1 Näituse eelarve ja kulude jaotumine

Enne lõputöö idee ja teema lõplikku sõnastamist teadsin täpselt, kus soovin oma näitust eksponeerida. Olin veendunud, et minu tööd sobivad suurepäraselt Tartu Ülikooli muuseumi pööningule. Küllastasin pööningut 2024. aasta augustis ehtekunstnike näitust „õhuLoss. Jää jumalaga, gravitatsioon“. See vahetu kogemus jättis mulle sügava mulje ning tundsin kohe, et ruum haakub tugevalt minu loomingulise visiooniga. Tajusin tugevat sarnasust pööningu laetalade ja kahe minu fototöö vahel (Foto 8). Fotodel on samuti kujutatud puitkonstruktsioone, mis astuvad näituseruumiga visuaalselt dialoogi (Lisa 11). Kuna minu näitus keskendub arhitektuuri ainulaadsusele ja vanadele hoonetele, tundus Tartu Ülikooli muuseum oma võimsa varemelisusega just sobivaim valik. Ülikooli muuseumi direktor Mariann Raisma sõnastas tabavalt oma avakõnes näituse kohavalikust :

“Me näeme näitusel hooneid, mis hääbuvad ja on oma elu lõpufaasis. Siin saabki küsida vareme iseväärtuse kohta – kas varemel on väärtus ja kas varemed on tühjad? Samad küsimused, mida meiegi küsime Tartu Ülikooli muuseumis, kus paiknevad Eesti ühed tuntumad varemed.” (Mariann Raisma, 2025)

Muuseumipoolne huvi minu näituse vastu oli suur ja sain pööningu enda näituse jaoks broneerida. Pärast ruumi kinnitamist alustasin toetuste ja stipendiumide taotlemisega. Kandideerisin järgmistele toetustele:

- Kõrgem Kunstikool Pallase stipendium
- Eesti Rahvuskultuuri Fondi toetus
- Eesti Kultuurkapitali toetus
- Tartu linna väikeprojekti toetus

Positiivse rahastuse otsuse sain Eesti Rahvuskultuuri Fondilt ja Eesti Kultuurkapitalilt, kokku summas 1000 eurot. Lisaks toetas minu näitust Kõrgem Kunstikool Pallase fotoosakond 200 euro ulatuses ning laenas näituse tarbeks neli projektorit ja ühe prožektorit. Eelarvest saab ülevaate (Tabel 1).

Valgustehnika ja pikendusjuhtmete hankimisel tuli appi Cramo, kes tegi sümboolse hinnaga rendipakkumise. Kõikide IT-lahendustega aitas mind samuti sümboolse hinnaga ettevõtte IT Sensor.

Näituse eelarve ja tegelik kulu ühtisid ja suuri muutusi installeerimisel tegema ei pidanud. Töösid tellides pidin animatsiooni (Animatsioon 3) väljatrükid jätma tellimusest välja, kuna hinnapakkumine ületas planeeritud eelarvet. Mõned tööd printisin (Foto 11 ja Foto 7) väiksemana kui alguses plaanisin.

Tööde printimine	712€
Fotograafide töötasu	200 €
Halogeen pirnid põrandalampidele	19.02 €
Lisa projektor	84.50 €
Kinnitustarvikud	23.56 €
IT Sensor OÜ meediaarvutite rent	50.54 €
Telia 4G internett	11.38 €
Cramo valgustehnika rent	40 €
Led valgusribad	59 €
Kokku:	1200 €

Tabel 1. Näituse eelarve. (2025).

3.2 Pildistatavate objektide valimine

Näituse töödel on kujutatud hooneid, mis jäävad minu koduteele. Kuigi lagunened ja hüljatud hooneid leidub samas piirkonnas rohkemgi, lähtusin oma valikutes eelkõige ligipääsetavusest ja objektide turvalisusest. Lisaks pidasin valitud hoonete puhul oluliseks sobiva pildistamiskoha olemasolu, et jäädvustada selle iseloomulikke ja visuaalselt huvitavaid detaile.

Kui hooned olid välja valitud, otsisin nende maaomanikud üles Maa-ameti Geoportaali kaudu (Aluskaart: Maa- ja Ruumiamet) ning küsisin pildistamiseks luba.

Enne pildistamist mõtlesin välja värvilahendused ja tehnika. Samuti tegin mõne töö puhul kavandi. Kuna käisin ühte objekti pildistamas kuni kolm korda, siis vahepeal mõtted arenesid ja tulemus ei sarnanenud kavandiga. Toon võrdluseks verandast tehtud foto (foto 5) ja kavandi (Lisa 12). Antud töö puhul sai kavandi reaalsuseks tegemise takistuseks vajaliku valgustehnika puudumine. Kavandil joonistub valgus hoone korstnast välja, sellistesse kõrgustesse ei hakanud ma seekord ronima. Samuti puudus mul drooni tehniline võimekus taolist efekti saavutada. Lõplik lahendus kujunes hoopis teisiti ning selle visuaalse inspiratsiooni sain Jaapani fotograafi Tokihiro Sato töödest (Lisad 7. ja 8.) .

3.3 Tehniliste võimaluste loomine

Valgusmaalingu teostamiseks vajab fotograaf mitmed spetsiifilised seadmed, mis võimaldavad tal kontrollida nii kaamera säritust kui ka valgusallikate liikumist. Olulisim eeldus valgusmaalingu pildistamiseks on kaamera, mis võimaldab käsitsi seadistada säritust (M-režiim). Digitaalsed peegelkaamerad (DSLR) ja hübriidkaamerad (mirrorless) sobivad selleks eriti hästi. Samuti võib kasutada nutiseadmeid koos spetsiaalsete rakendustega, mis võimaldavad pikemat säriaega. Objektiivi valikul eelistatakse sageli laiemat vaatenurka võimaldavaid objektiive, kuna valgusmaalingu liikumine võib hõlmata suurt osa kaadrist.

Kuna valgusmaaling nõuab pikka säriaega, on stabiilne statiiv hädavajalik kaamera liikumisvabaks hoidmiseks. Täiendavalt kasutatakse sageli kaugpäästikut või kaamera taimerit, et vältida võtte alustamisel tekkivat vibratsiooni. Pildistamisel liigub valgusallikat käes hoidev isik kaamera ees. Olenevalt valguse suunast, liikumiskiirusest ja valgusallika tüübist joonistuvad kaadrisse erinevad kujundid.

Valgusallikad

- LED-taskulambid ja valgusketid
- Laserid
- Säraküünlad

Kaamera tüüpilised seaded

- Säriaeg: 10 kuni 30 sekundit
- Ava: f/5.6 kuni f/11 (tagab piisava teravussügavuse)
- ISO-tundlikkus: võimalikult madal (ISO 100–400), et vähendada digimüra.
- Fookus määratakse käsitsi ning lukustatakse, automaatne teravustamine hämaras võib olla ebatäpne.

(Browne, M; Arnold, D and Trebukhin, N (2017). Photocrowd)

Näituse fotod on valminud ajavahemikus juuni-detsember 2024. Valgusmaalingu tegemise eelduseks on pime ruum või keskkond. Suveööd pakuvad aga märkimisväärselt palju valgust. Seepärast pildistasin suvel hilisel kellaajal, alates kella 21:00. Pildistamisel pidin arvestama, et liigse taustavalgusega, ei ole võimalik väga pikalt valgusega joonistada. Lisaks ei tule valgusjoonistus suveöö maastikul esile nii hästi, kui pimedal talveöhtul. Seega jäi suvel pildistamise vahemikuks kell 10:00-12:00, sügisel ja talvel vahemikus kell 17:00-20:00. Tehnilised vahendid, mida pildistamisel kasutasin olid: fotoaparaat, statiiv,

droon, värvilised kiled, LED ehitusvalgustid, erinevas suuruses taskulambid, laser, valguspulk.

3.4 Pildistamine

Pildistades jälgisin eelkõige ilma ja temperatuuri. Kui mõne foto puhul ilm erilist rolli ei mänginud, siis (Foto 7) tööl oli tähistaevas lisaks valgusmaalingule väga oluline. Õhutemperatuuri osas jälgisin, et ei oleks liiga suuri miinuskraade, kuna valgusallika ja fotoaparaadi akud ei pea külmas kaua vastu. Lagunenud hoonete puhul arvestasin võimalike ohtudega, nagu maast välja ulatuvad naelad, klaasikillud ja talade varisemisoht. Seetõttu ei sisenenud ma valgusmaalingu tegemiseks paljudesse hoonetesse. Ainsaks erandiks oli vana lehmalaud (Fotod 8 ja 9), mis tundus tugeva karkassi tõttu turvalisem kui näiteks (Foto 5) hoone.

Kõiki objekte käisin pildistamas mitu korda. Esimesel korral mõtlesin välja kompositsiooni ja valguslahenduse, viimasel korral pildistasin valgusmaalingu nii, nagu plaan ette nägi. Kõige rohkem külastasin vana talukohta (Foto 7).

Kõik hooned paiknesid sõidutee ääres. Kuna pildistasin pimedal ajal ja protsess kestis umbes tunni, köitis see sageli möödujate tähelepanu. Mõned inimesed peatusid eemal, et toimuvat jälgida, kuid keegi ei astunud otseselt kontakti. Pigem tekkis mulje, et sooviti veenduda, et tegemist ei ole millegi pahatahtlikuga.

3.5 Näituse installeerimine

Lõputöö käigus valminud näitus „Kujutlen“ oli eksponeeritud Tartu Ülikooli muuseumi pööningul, mis asub seitsmendal korrusel. Ruumi kõrged laetalad, hämar keskkond ning ajalooline atmosfäär loob näitusele poeetilise ja mõnevõrra kõhedust tekitava meeleolu.

Näitus koosnes kokku kolmeteistkümnest tööst, millest üheksa oli kapale prinditud fotod ja neli animatsiooni. Tööd olid eksponeeritud hajutatult üle ruumi ning valgustatud põrandalampidega. Selline valgustuslahendus lõi intiimse ja mõtliku atmosfääri, suunates vaataja tähelepanu teostele.

Foto 3. Igal fotol oli eraldi suunatud valgus

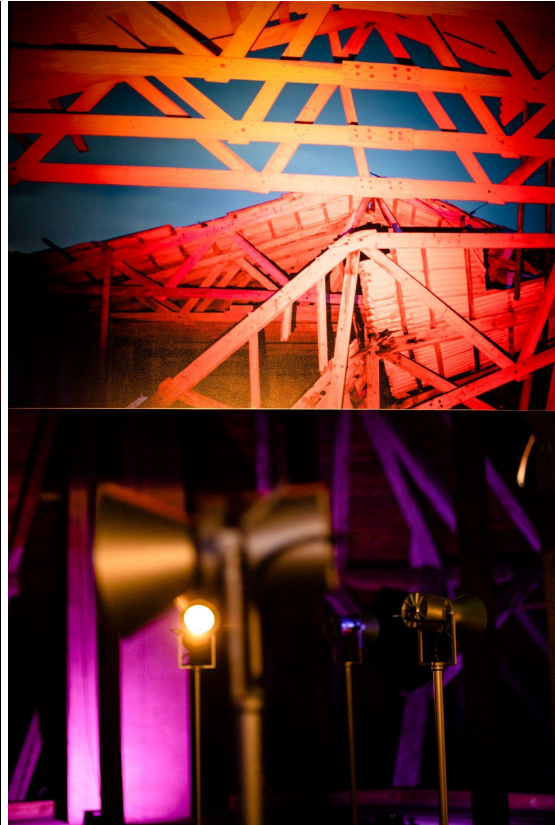

Foto 4. Vaade lampidele ja ruumi valgusele

Lisaks põhivalgustusele kasutan näitusel kolme värvilist lisavalgusallikat, mille valgus langeb saali otsaseintele. Need loovad visuaalset dünaamikat ning toetavad fantaasiamaailma kujundamist. Iga animatsiooni jaoks on eraldi projektor ja lõuend, millele teosed projitseeritakse. Animatsioonid on heliga – iga video on ühendatud oma muusikalise taustaga, mida esitatakse kahest erinevast kõlarist. Need kaks helikanalit segunevad ruumi keskosas, luues mitmekihilise helikogemuse. Näituse atmosfäär mõjub

külastajale pigem kõhedalt ja salapäraselt, mis on teadlik kunstiline valik. Sarnane tunne valdas mind ka tööprotsessi ajal kui pildistasin pimedal öötunnil.

Näitus sisaldab ka interaktiivset osa. Valitud kuupäevadel – 11. aprillil, 26. aprillil, 1. mail ja 17. mail 2025 – toimusid näituse raames valgusmaalingu töötoad, kus külastajad said tutvuda tehnika põhimõtetega. Iga osaleja sai portreefoto. Näituse toimumisperiood oli 11. aprillist kuni 17. maini 2025.

Näituse ruumi planeerimisele kulus umbes üks kuu, selle ajaga mõtlesin välja kinnitussüsteemi, saatsin tööd trükki ja tegin 3D programmis SketchUp tööde asukoha näidismudeli (Lisa 13). Enne tööde trükki saatmist tegin A2 kapale prooviprindi (Lisa 14). Näituse ülespanekule kulus üks nädal. Tööd jõudsid muuseumi paar nädalat enne näituse avamist. Enne ülespanekut oli vaja tegeleda paljude tehniliste probleemidega. Kohapeal pilte riputades muutsin tööde asukohta võrreldes mudelis paigutatud töödega. Mudel andis sellegipoolest hea ülevaate kõikidest töödest ja sain aimu milline võib olla lõpptulemus. Tööde ülespanek võttis oodatust rohkem aega. Hindasin tööprotsessi palju kergemana kui ta tegelikkuses välja kujunes.

Suureks abiks olid Ülikooli muuseumi töötajad ja suuresti aitas minu töid üles panna muuseumi näituste meister Tanel Nõmmik. Muuseumi poolt sain ka osaliselt kinnitusvahendeid ja tööriistu. Näiteks oli muuseumil anda suuri papitükke, millest ehitasin projektsiooni taustad. Papitükkide peale on kleebitud valge paber, selle andis mulle lõputöö juhendaja Olev Mihkelmaa. Paber oli algselt fototaust. Projektoritele alused leidsime muuseumi panipaigast. Projektorite seadistamine võttis väga palju aega ja projektori pilt oli suurem kui algselt arvasin (Lisa 15). Kõik projektorid olid erinevad, et vähendada monitoris animatsiooni küljesuhet mõõtsin iga kaadri eraldi. Projektori pildi keerukus seisnes ka selle kaldes. Ehitasime iga seadme alla kõrgenduse, et projektor õige kalde all pilti näitaks. Üks projektoritest oli katki, selle osadel pikslitel puudus info ja need pikslid olid rohelised. Visuaalselt oli animatsioon säbruline (Lisa 16). Selliseid probleeme ei osanud ma ette näha. Mul oli hea meel, et muuseumi töötajad nii suureks abiks olid.

Pööninguruumi tagaosas on kaks suurt akent. Need katsime papiga kinni, et projektsioonid paremini nähtavad oleksid. Ruum oli vaja pimendada ka selleks, et valgustingimused võimaldaksid valgusmaalingu töötuba läbi viia.

Teoste valgustamiseks mõtlesin ehitusseadmete ja masinate rendifirmast Cramo rentida ehitusvalgustid. Kahjuks puudus rendifirma poolt pakutaval valgustitel automaatne sisselülitus süsteem, seetõttu pidin leidma teoste valgustamiseks alternatiivse lahenduse. Muuseumile oli oluline, et valgustid ei põleks pidevalt ja ehitusvalgused oleksid paiknenud liiga kõrgel, et külastusjuht neid käsitsi sisse-välja lülitada saaks. Õnneks leidis Tartu Tähetorni laos palju vanu põrandalampe. Vaatamata sellele, et lambid olid vanad, hakkasid nad uute pirnidega tööle. Cramo ehitusvalgust kasutasin koos värvilise kilega pööningu mõlemas otsas. Nii sai külastusjuht valgusele ligi ja valguse ööseks välja lülitada.

Kuna vaja oli automaatset arvutite sisse ja väljalülitamise süsteemi, siis sellega toetas mind IT lahendustega tegelev ettevõtte IT Sensor. Et näituse tehniline osa oleks kaugjuhitav, rentisin näituse perioodiks eraldi SIM kaardiga ja internetilahenduse. Ka see vajadus tuli üllatusena, kuna alguses arvasin, et muuseumi Wi-Fi ulatub pööningule. Samasuguse süsteemi ehitasime ka LED-ribadele, mis paiknesid fotode tagaküljel. Kõik süsteemid lülitusid iga päev automaatselt sisse kell 10:00 ja välja 18:00.

Muuseumi pööningul hoitakse kõiksugu butafooriat ja materjali, mis on varasematel näitustel kasutuses olnud. Seega otsustasin külastajale seda osa pööningust mitte näidata ja katsin pööningu ääreosad musta kangaga. Kõige viimasena riputasin üles tööd. Selleks kasutasin tamiili ja traati. Tamiili kinnitasin konksude külge, mis omakorda riputasin kanga peale. Samasugust riputusmeetodit kasutasin ka projektori taustade puhul. Tööde kirjelduse printisin helehallile tugevamale A4 paberile ja kinnitasin nõeltega kangale. Näitust tutvustava teksti ja plakati asetasin näituse saali ukse ette. (Lisa 17). Plakati faili saab näha (Lisa 18).

5. TEOSSED NÄITUSEL

Näitusel eksponeeritud fotosid iseloomustab eelkõige nende värviküllasus. Fotode koloriidi valikul lähtusin hoone ajaloost ja kuulnud lugudest. Enamasti püüdsin värvide abil edasi anda neid tundeid ja mõtteid, mis tundusid hoone olemusega kõige paremini sobivat. Värvivalik tugines ka värvipsühholoogia põhimõttele. Värvidel on võime mõjutada inimese meeleolu ja tundeid.

„According to the various researches, the color that surrounds us in our daily lives has a profound effect on our mood and on our behavior.” (Tõlkes “Erinevate uuringute kohaselt on meie igapäevast ümbritsevatel värvidel sügav mõju meie meeleolule ja käitumisele”) (Kurt ja Osueke).

Näiteks toon siinkohal vana talumaja pildipaari (Foto 6). Selle töö kirjelduses olen öelnud: “Noored kasvavad võrsed haaravad hoone tasapisi endasse. Kujutlen, kuidas talurahvas võis olla suurest tööst sama väsinud nagu see puhkama jäänud maja.” Punane versioon fotost peegeldab varemete hääbumist ja viimast võitlust püsimise nimel, roheline foto aga esindab looduse kasvu ning noori puid, mis hoonet aegamisi enda alla matavad. Tööde värvid on erksad ja paistavad hästi ööpimeduses välja. Seepärast sobib ka pime näitusesaal tööde eksponeerimiseks.

Hoonete pildistamisel keskendusin pigem arhitektuurile omasele staatilisele ja frontaalsele kompositsioonile. Selle kaudu tuleb valgusmaalingu dünaamiline liikumine eriti selgelt esile. Näiteks on nii lahendatud ka lehmalauda animatsiooni kaadrid (Animatsioon 3), kus staatiline taust võimaldab vaatajal paremini jälgida valguse looklevat liikumist esiplaanil. Valgusmaalingud minu töödes on abstraktsed ning annavad vabaduse tõlgendamiseks. Nii jääb vaatajale vabadus luua oma seoseid ja tõlgendusi. Töödele lisatud kirjeldavad tekstid annavad suunava konteksti, ent ei piira vaataja kujutlusvõimet.

Foto 5. “Kujutlen, kuidas sellel verandal arutati küla suurimaid saladusi. Koos tee joomine ja naermine oli osa sellest hetkest. Tol ajal jäid need jutud veranda seinte vahele, kuid usun, et salajutud ja naerukaja võivad ajapikku uuesti särama hakata.”

Foto 6. “Noored kasvavad võrsed haaravad hoone tasapisi endasse. Kujutlen kuidas talurahvas võis olla suurest tööst sama väsinud nagu see puhkama jäänud maja.”

Foto 7. “Kujutlen, kuidas vanaema varahommikul lehma lüpsis ja lapselastele kruusist sooja piima pakkus. Lapsed mängisid õues, nende rõõmsad kilked saatsid veel kaua põllule suunduvat vanaisa. Nüüd, kus lagunevast taluhoonest on järele jäänud vaid värav, joonistab valgus sellele ajaringi ja säilitab hääbuva hinge salapära.”

Foto 8. Need kaks fotot olid näitusel ühe kapa peale prinditud. Üks ühel pool ja teine teisel pool kapat. Ma ei ole andnud neile kindlat tõlgendust aga seda tööd tehes tundsin, et vaatamata lagunenu ja pooleldi kokku kukkunud katus võib siiski peita endas mängulisust ja lapselikku rõõmsameelsust. Laetalad on nii kutsuvad, et tekib soov nende otsas turnida.

Foto 9. “Kujutlen, kuidas kõigi pilgud pöördusid talitaja poole, kui sisse veeres üks kuldne ja maitsev heinapall.”

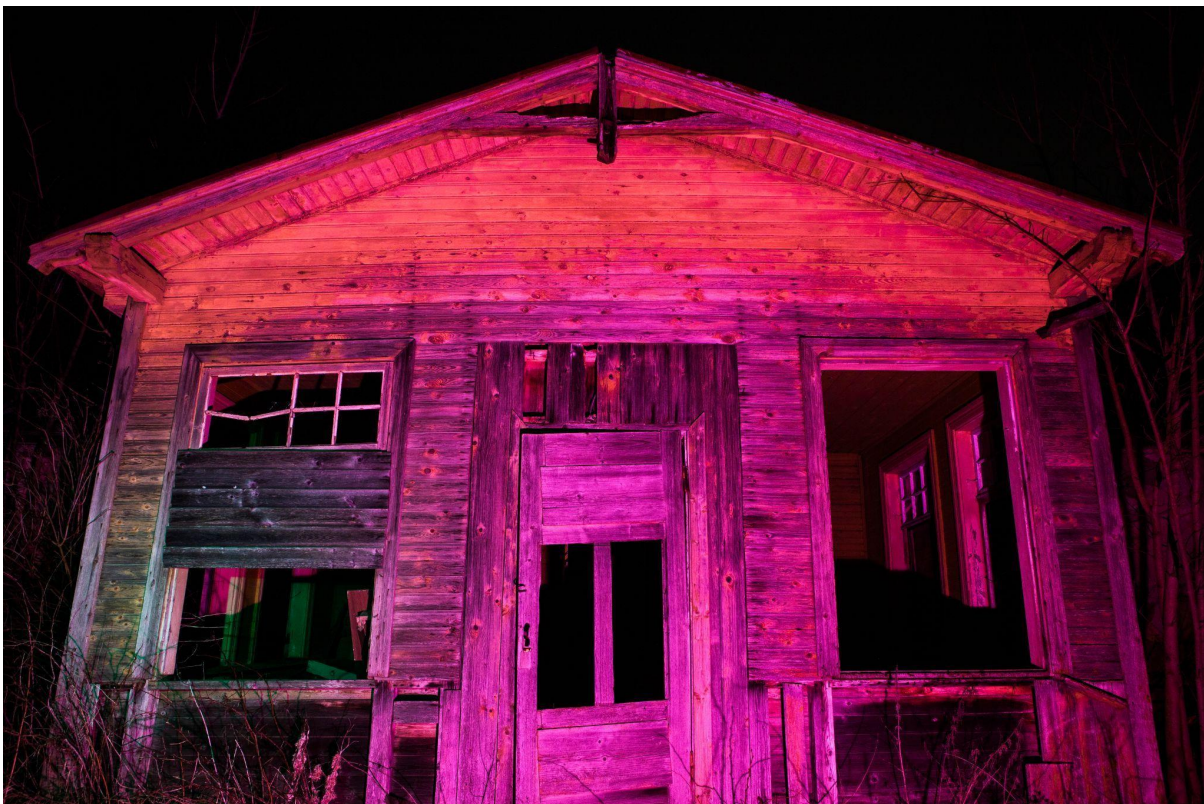

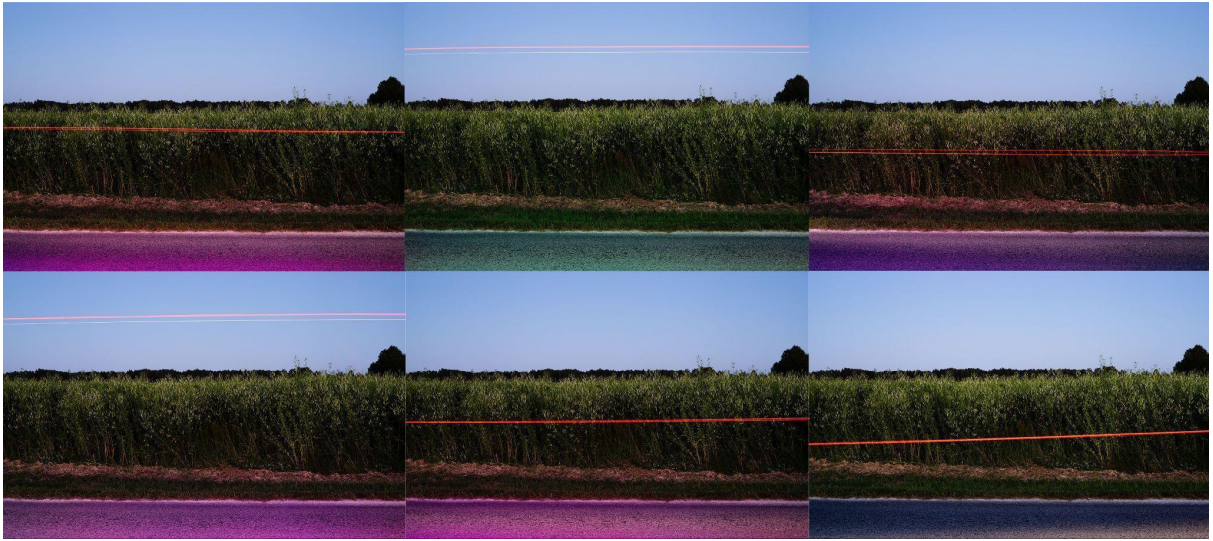
Foto 10. Sellel töö on (foto 5) tööga sama kaader, veranda motiiv tundus mulle sümpaatne ja proovisin leida teistsugust värvilahendust. Selle foto tegemise jaoks kasutasin kolme erinevat värvi valgust.

Foto 11. Selle fotoga väljendan looduse ajas muutumist ja kadumist.

Animatsioon 1. Nüüdseks on kunagisest eluasemest, seda ümbritsenud rõõmust ja eluraskustest, alles vaid korsten. Kujutlen kuidas elu ja naer veel viimast korda vanast talu korstnast oma lugu jutustada püüab.

Animatsioon 2. Kodutee. Üks väheseid liiklejaid sel suvisel õhtupoolikul oli vana mees oma elatanud hobuse ja vankriga. Nüüd on saanud sellest tee täis kiirustavaid autosid.

Animatsioon 3. Ei ole kuigi meeldiv veeta terve talv laudas luku taga. Kujutlen, kuidas loomad kekslesid rõõmust kui avanesid laudauksed ja vaade värsketele rohumaaale.

Animatsioon 4. Nagu katuse motiivi fotol (Foto 8) proovin mängulisust animatsiooni abil veelgi rohkem esile tuua.

4. NÄITUSE AVAMINE JA MEEDIAKAJASTUS

Näituse avamine toimus Tartu Ülikooli muuseumi pööningul. Üritust alustasin oma avakõnega, kus tutvustasin lühidalt näituse ideed ja tänasin toetajaid. Seejärel esinesid Tartu Ülikooli muuseumi direktor Mariann Raisma ning üks minu juhendajatest, Olev Mihkelmaa. Juhendaja sõnul oli tegu „suurepärase, uhke ettevõtmisega – suure töö ja ka suure mõttetööga. Mitte iga üliõpilane ei lõpeta sellise suure isikunäitusega.“ (Olev Mihkelmaa)

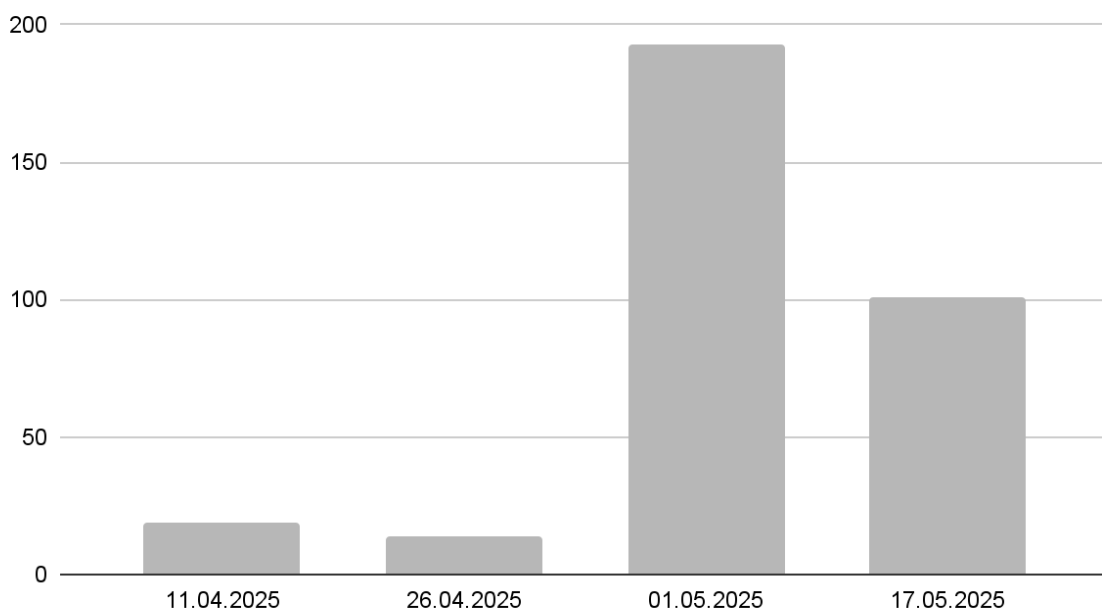
Avamisel oli külastajatel võimalik end valgusmaalingu tehnikas pildistada. Selleks olin varakult kutsunud appi fotograafi, kes viis läbi portree töötoa. Sellest töötoast võttis osa 19 inimest. Töötoa viis läbi Kõrgema Kunstikooli Pallase fotograafia tudeng Katariina Torm. Allolev foto on töötoas osalenud Ülikooli muuseumi direktor Mariann Raismast.

Foto 12. Foto valgusmaalingu töötoast. Pildil Ülikooli muuseumi direktor Mariann Raismas. Foto: Katariina Torm

Lisaks näituse avamise valgusmaalingu töötoale, korraldasin töötuba ise näituse toimumise ajal veel kolmel korral. Töötubade toimumise ajad olid: 26.04, 01.05 ja 17.05.2025. 26.04 toimus töötuba kahel erineval kellaajal. Inimesed osalesid registreerimise alusel ja võtsin ühte töötuppa vastu kuni 10 inimest. Esimesest töötoast võttis osa hoopis 11 inimest ja teisel sama päeva töötoal tutvustasin valgusmaalingut kolmele inimesele. 01.05 tähistas ülikooli muuseum Hullu teadlase sünnipäeva, sellel päeval osales ka minu töötoas kõige rohkem inimesi - 193 inimest. 17.05 tegin viimast korda valgusmaalingu töötuba, ka sellel kuupäeval oli muuseumis tavapärasest rohkem inimesi, tegu oli muuseumiõoga. Seega ka minu töötoast võttis osa pisut rohkem inimesi, kokku 101 inimest. Töötubades osales kokku üle 300 inimese.

11.04, 26.04, 01.05 ja 17.05.2025 töötubades osalenud inimeste arv

Tabel 2. "Töötubades osalenud inimeste arv".

Näituse sündmust jäädvustas fototudeng Martin Männa. Näituse avamisel osales hinnanguliselt 50 inimest.

Foto 13. Näituse avamisel osalejad. Foto: Martin Männa 2025

Foto 14 ja 15. Näituse “Kujutlen” avamine. Foto: Martin Männa. (2025).

4.1 Külastajate tagasiside

Tagasiside näitusele oli väga positiivne. Siin on mõned näited:

“Tere, Signe! Käisin täna Tartu Ülikooli muuseumis Sinu näitust vaatamas. Väga hea, aitäh suurepärase elamuse eest. Sügava mulje jätsid ka Sinu tekstid, mis nii hästi pilte avavad. Väärt näitus, aitäh.” (Press, Janika).

Ühest minu tööst (Animatsioon 1) sai külastaja Roomet Jakapi Facebooki kaanefoto (Lisa 19). Jakapi saatis mulle tagasiside sõnadega:

“Aitäh ägeda näituse eest!” (Jakapi, Roomet).

Lisaks mainis ta näituse teemaga haakuvat teadustööd, millel tema ja mitmed Tartu Ülikooli filosoofid parasjagu töötavad: „Kujutluse roll tunnetuses: tänapäevased ja antiikaegsed vaated” (ETIS, Teadus- ja arendusprojekt PRG2721).

Näitust on uuesti võimalik näha 2026. aasta kevadel Redwalli galeriis, kes otsis oma kontorisse kunsteoseid. Pakkusin neile oma näitust ja sain positiivse vastuse. Kuna galeriipind on väiksem ning ei ole võimalik kasutada sama tehnikat, tuleb näitus esitada kompaktsemas vormis.

4.2 Turundustegevused ja meediakajastus

Näituse turundusega alustasin ligikaudu kuu aega enne avamist. Kirjutasin pressiteate ja kujundas näituse plakati (Lisa 18). Iga nädal avaldasin postitusi näituse ettevalmistustest ja tööprotsessist sotsiaalmeediakanalites nagu Instagram ja Facebook. Postitusi jagas ka Tartu Ülikooli muuseum, mille kaudu jõudis info näitusest laiema publikuni.

Kuigi näituse avamine oli avalik, saatsin ka personaalsed kutsed (Lisa 20). See võimaldas mul hinnata külastajate arvu, arvestades, et muuseumi pööningule on korraga lubatud kuni 50 inimest turvalisuse kaalutlustel.

Saatsin kutse ka Tartu linnapeale Urmas Klaasile, kes osales avamisel ja jagas järgmist tagasisidet:

“Ta on tabanud kümnesse näituse kohta valides. Selline minoorsus, mis siin pööningul valitseb, peegeldab ka kaamerasse võetud ehitiste saatust, mida on valgusmaalinguga uudsel ja üllatavalt kujutatud. Tema töödest vaatab vastu lugupidamine vanade hoonete suhtes. Minu meelest ta kirjeldab ka oma sõnades väga selgelt, mida ja miks ta teeb.” (Urmas Klaas. *Tartu Postimees*).

Lisaks kutsusin Tartu Postimehe ajakirjaniku, kes tegi näitusest uudisloo. Avamist kajastati *Tartu Postimehes* nii sotsiaalmeedias ja veebis (Hanson, Raimu. (2025). GALERII > Valgusmaaling aitas Pallase tudengil teha näituse Toomel pimedale pööningule. *Tartu Postimees*).

Tartu Ülikooli muuseum saatis näituse kohta pressiteate ka Eesti Rahvusringhäälingule. ERR külastas näitust kahel korral:

- Esmalt valmis Vikerraadio intervjuu (Saluorg, Jane. (2025). *Vikerraadio*. Intervjuu alates 00:06:50 - 00:08:33).
- Seejärel valmis videointervjuu ERR Kultuuriuudiste jaoks (Eesti Rahvusringhääling. (2025). *Kultuur*. Tartu Ülikooli muuseumis avatud näitus "Kujutlen" uurib mahajäetud maju [TV saaade]).

Näituse ajal on Tartu Ülikooli muuseumi veebilehel eraldi leht, mis tutvustab näitust ja kutsub külastajaid osalema valgusmaalingu töötoas (Tartu Ülikooli muuseum, kultuur. 2025). Lisaks veebilehele oli näituse ja töötoa reklaam korduvalt üleval *Facebookis* (Tartu Ülikooli muuseum. 2025. *Facebook*.) Valgusmaalingu töötoa reklaam jooksis ka Tartu Ülikooli ja Tartu Ülikooli raamatukogu ekraanidel (Lisa 21). Valgusmaalingu töötoa plakat lähemalt (Lisa 22). Asetasin näitusesaali istumiskohtade peale kleepse, mida külastajad said endaga kaasa võtta. Kleepsude näidised (Lisa 23). Kokku tellisin 450 kleepsu. Kleepse sai tasuta võtta ka muuseumi poest.

KOKKUVÕTE

Lõputöös kirjeldan näituse “Kujutlen” ideed ja tööprotsessi. Võrdlen enda loomingut varasemate fotokunstnikega ja analüüsin näituse kajastust ja külastust. Näitus "Kujutlen" koosnes 9 kapale prinditud fotost ja 4 animatsioonist. Fotodel on kujutatud arhitektuurilisi objekte, vanu lagunenuid taluhooneid ja loodusvaateid. Töid ühendab valgusmaalingu tehnika kasutus ja teoste erk värvivalik. Lõputöös kirjeldan iga näitusel eksponeeritud teost, mis näitusel üleval oli.

Töö teema valik on seotud minu isikliku maaelu kogemusega- linnast maale kolimisega ja eluga maal. Võrdlen Tartu lähiümbruses paiknevaid uusarendusi ja linnast ligi 30 kilomeetri kaugusel asuvaid talumaju. Põhjendan, miks just talumajad minu jaoks tähtsad on ning miks just sedalaadi hooneid oma loomingus kasutan. Seda teemat uurides saan endast ja oma loomingust rohkem aru. See näitus käsitles hingelähedast teemat, milleks oli minu kodutunne ja elukeskkond. Näitusetööde loomise protsess mõjutas oluliselt minu kunstilise käekirja kujunemist. Soovin samasuguses stiilis jätkata ning valgusmaalingu tehnikat edasi arendada ka tulevastes loomingulistes ettevõtmistes.

Räägin põgusalt valgusmaalingu ajaloost ja selle tehnikaga tegelevatest fotograafidest. Võrdlen Wynn Bullocki ja Merlin Götzi valgusmaalinguid. Jõuan järeldusele, et Bullocki katsetus valgusmaalinguga ja Götzi kaasaegne looming näitab, kuidas üks ja sama visuaalne printsiip — valgus kui joonistav element ajas ja ruumis, võib saada uue tähenduse sõltuvalt ajastust, tehnoloogiast ja autori esteetilistest valikutest.

Töö praktilises osas toon välja näituse eelarve planeerimise, räägin pildistamise protsessist ja tehnilistest võimalustest ning vahenditest. Kuigi näitus mahtus eelarvesse, pidin loobuma algselt planeeritud prinditud fotode suurusest ja ühest animatsiooni prindist. Kärbetest hoolimata mõjus näitus pööningul nii nagu kavandasin ja täitis suurepäraselt ruumi. Näituse pildistamise protsess sujus latusalt, suuri takistusi ei esinenud. Näituse installeerimisele kulus kauem aega kui alguses olin mõelnud. Õppisin näituse

korraldamisest väga palju. Tundsin ennast justkui mitmes ametis korraga: planeeria, kuraator, kunstnik, turundaja, ehitaja.

Näitust külastas 2321 inimest (Lupkin, Külli) ja näitus kogus küllaldaselt meediakajastust. Näitusest räägiti *Tartu Postimehes* nii sotsiaalmeedias, veebis kui ka trükiväljaandes (Hanson, Raimu. 2025. GALERII) Valgusmaaling aitas Pallase tudengil teha näituse Toomel pimedale pööningule. *Tartu Postimees*). Eesti Rahvusringhääling külastas näitust kahel korral. Lisaks näituse külastajatele võttis valgusmaalingu töötubadest osa ligi 300 inimest. Selline interaktiivne osa tekitas näituse külastajates kaasatust ja tõmbas rohkemate huviliste tähelepanu. Kokkuvõttes jõudsin selle näitusega laia publikuni ja olen enda üle väga uhke.

Näitust “Kujutlen” saab jälle näha 2026 kevadel Redwalli galerii seintel.

Suur aitäh juhendajatele Olev Mihkelmaa ja Silver Õun.

SUMMARY

I Imagine

In my bachelor's thesis, I present the concept and creative process behind the exhibition "I Imagine". I compare my light painting technique in photography with earlier photographic artists and analyse the exhibition's reception and visitor numbers. There are nine photographs printed on foam board and four animations in the exhibition. The images depict architectural structures, abandoned farm buildings, and natural landscapes. All works are unified by the use of the light painting technique and a vivid colour palette.

The choice of topic comes from my personal experience of rural life—moving from the city to the countryside and living in a rural house. In the work, I compare newly developed residential areas near the border of Tartu city with traditional farmhouses located about 30 kilometres away. I explain why these old farm buildings are meaningful to me and why I chose to represent them in my artistic practice. This exhibition dealt with a deeply personal theme — my sense of home and living environment. The process of creating the exhibition works had a significant impact on the development of my artistic style. I intend to continue working in a similar style and further develop the light painting technique in my future creative projects.

I discuss the history of light painting and photographers who work with this technique. I compare the light paintings of Wynn Bullock and Merlin Götz. I come to the conclusion that Bullock's early experimentation with light painting and Götz's contemporary work demonstrate how the same visual principle — light as a drawing element in time and space — can take on new meaning depending on the era, technology, and the artist's aesthetic choices.

In the practical part of the thesis, I discuss budgeting, the photographic process, technical solutions, and the equipment used. Although the exhibition remained within budget, I had to give up the originally planned larger print sizes and one printed animation. Nevertheless,

the exhibition successfully filled the attic space as intended. The shooting process went smoothly with no major obstacles, although installing the exhibition took more time than expected. I learned a lot from organizing the exhibition. I felt as if I was working in several roles at once: planner, curator, artist, marketer, and builder.

The exhibition attracted 2321 visitors (Lupkin, Külli) and received considerable media attention. *Tartu Postimees* covered the exhibition across social media, online platforms, and in print (Hanson, Raimu. 2025. GALERII › Valgusmaaling aitas Pallase tudengil teha näituse Toomel pimedale pööningule. Tartu Postimees). The Estonian Public Broadcasting (ERR) visited the exhibition twice. In addition to general visitors, over 300 people took part in light painting workshops held as part of the exhibition. This interactive component engaged the audience and helped attract wider attention. In summary, the exhibition reached a broad audience and I am proud of the outcome. “I Imagine” will be shown again in spring 2026 at the Redwall Gallery.

KASUTATUD KIRJANDUS

Avaleht | Geoportaal. Vaadatud 19.05.2025, <https://geoportaal.maaamet.ee/>

Bullock, W. Wynn Bullock. *Photoquotations*. Vaadatud 25.05.2025, <https://www.photoquotations.com/a/112/Wynn%2BBullock>

Browne, M., Arnold, D., & Trebukhin, N. (2017). The Beginner's Guide to the Art of Light Painting. *Photocrowd*.
https://www.photocrowd.com/blog/154-beginners-guide-art-light-painting/?utm_source=chatgpt.com

Eesti Rahvusringhääling. (02.05.2025). *Kultuur*. Tartu Ülikooli muuseumis avatud näitus "Kujutlen" uurib mahajäetud maju [TV saade].
<https://kultuur.err.ee/1609682312/tartu-ulikooli-muuseumis-avatud-naitus-kujutlen-uurib-mahajaetud-maju>

Eesti Rahvusringhääling. (02.05.2025). *Kultuur*. Tartu Ülikooli muuseumis avatud näitus "Kujutlen" uurib mahajäetud maju. Intervjuu Mariann Raismaga (intervjuu alates 00:01:20 - 00:01:55) [TV saade]

<https://kultuur.err.ee/1609682312/tartu-ulikooli-muuseumis-avatud-naitus-kujutlen-uurib-mahajaetud-maju>.

Hanson, Raimu. (2025). GALERII } Valgusmaaling aitas Pallase tudengil teha näituse Toomel pimedale pööningule. *Tartu Postimees*

<https://tartu.postimees.ee/8228838/galerii-valgusmaaling-aitas-pallase-tudengil-teha-naitus-e-toomel-pimedale-pooningule>.

Herschel, J. F. W. (1839). "On the Art of Photography; or the Application of the Chemical Rays of Light to the Purpose of Pictorial Representation". Esitatud Kuninglikule Seltsile

Jakapi, Roomet. (2025). Kirjalik tagasiside näitusele. 17.05, Tartu.

Kessel, D. (2025). *Instagram*. <https://www.instagram.com/lightcrafter.artistry/>

Klaas, Urmas. (2025). Tagasiside näitusele. GALERII } Valgusmaaling aitas Pallase tudengil teha näituse Toomel pimedale pööningule. *Tartu Postimees* <https://tartu.postimees.ee/8228838/galerii-valgusmaaling-aitas-pallase-tudengil-teha-naitus-e-toomel-pimedale-pooningule>.

Kurt, S., ja Osueke, K. K.. The Effects of Color on the Moods of College Students. *Sage Journals*. Vaadatud 26.05.2025, https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2158244014525423?utm_source=chatgpt.com#bibr19-2158244014525423

Lupkin, Külli. (2025) Saatis meili näituse külastajate arvu kohta.

Merlin.lightpainting. (2024). "I recently created this machine for drawing with light". *Instagram*. Vaadatud 27.05.2025 .<https://www.instagram.com/reel/DEBdyTsod1w/>

Merlin Götz. (2025). *Instagram*. https://www.instagram.com/p/DEOKSvjs4ui/?img_index=1

OpenAI. 2025. *ChatGPT (versioon GPT-4-tasandil keelemudel)*. Tehisintellektil põhinev tekstigeneraator. <https://chat.openai.com> (Kasutasin selle töö koostamise käigus ChatGPT-d keele ja grammatika lihvimises. Tekstirobotisse sisestati järgmised viibad: „Tee see Kõrgem Kunstikool Pallase lõputöö keeleliselt ja grammatiliselt õigeks“.

Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography*. <https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/> (Page, n.d.)

Pearson, Darren. 2025. *Shredding Light - Light Painting Animation by Dariustwi*. Vaadatud 25.05.2025. <https://www.youtube.com/watch?v=bLUDSzzTmQc&t=6s> (Pearson, 2025)

Press, Janika. (2025). Kirjalik tagasiside näitusele. 07.05.2025, Tartu.

Robert, Henri. (2021). Tokihiro Sato, *Shedding Light on an Invisible Presence*.
<https://pen-online.com/arts/tokihiro-sato-shedding-light-on-an-invisible-presence/> (Robert, 2021)

Saluorg, J. (2025). *Vikerraadio*. Intervjuu alates 00:06:50 - 00:08:33. Kuulatud 24.05.2025.
<https://vikerraadio.err.ee/1609647875/kultuuriuudised/55d64e47e678ed52e1b39f37c9ee75a8>

SketchUp. (2025). Tööde asukoha näidismudel.
https://app.sketchup.com/share/tc/europe/A3wfE_RGY9o?token=O7tOdQm4b9JvBAj6zu vC249rkITe00i4Ob9VcAeYCAS2nEKnjRiMAINjQAmbY24I&source=web

Smith, D. (2011). Photographer of the Month – Denis Smith. Darwin Wiggett Photography Blog.
<https://darwinwiggett.wordpress.com/2011/05/17/photographer-of-the-month-denis-smith/>

Tooming, U; Jakapi, R; Sirkel, R; Lott, T. (2025–2029). Kujutluse roll tunnetuses: tänapäevased ja antiikaegsed vaated. Teadus- ja arendusprojekt PRG2721. *Tartu Ülikool*. Vaadatud 26.05.2025.
<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/44457a5d-52d7-474e-a28f-05c7c1d4d0>

Tõrva Kodutunne Rehetare. (2022). *Tõrva Kodutunne Rehetare*. Tõrva Kodutunne Rehetare. Vaadatud 06 17, 2025, from <https://tkrehetare.ee/eramu/>

Tartu Ülikooli muuseumi kodulehekül. (2025). Vaadatud 20.05.2025.
<https://muuseum.ut.ee/et/sisu/signe-oidekivi-isikunaitus-kujutlen>

Tartu Ülikooli muuseum. 2025. *Facebook*. Vaadatud 22.05.2025.
https://www.facebook.com/tartuylikoolimuuseum?locale=et_EE

Wu, Reuben. (2025) *Instagram*.
https://www.instagram.com/p/DHCNWvvSUHf/?img_index=1

õhuLoss. Jää jumalaga, gravitatsioon. (2024). *Tartu Ülikooli muuseum*
<https://muuseum.ut.ee/et/sisu/ohuloss-jaa-jumalaga-gravitatsioon>

LISAD

Lisa 1. Georges Demeny - Pathological Walk From in Front, 1889

DEMENY AND QUÉNU
(Marey's laboratory),
*Pathological walk from in
front, made visible by
incandescent bulbs fixed to
the joints,*
circa 1889,
Archives
of the Collège de France.

Allikas: Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography*
<https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/>

Lisa 2. Frank Gilbreth: *Light Painting Photography*. (1914)

Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography* Allikas:
<https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/>

Lisa 3. Setälä, Vilho. (1936). *Fascination of speed*. Foto hõbeplaadil

Setälä, Vilho. (1936). *Fascination of speed*. Allikas:
<https://www.valokuvataiteenmuseo.fi/en/collections/zero-sixty>

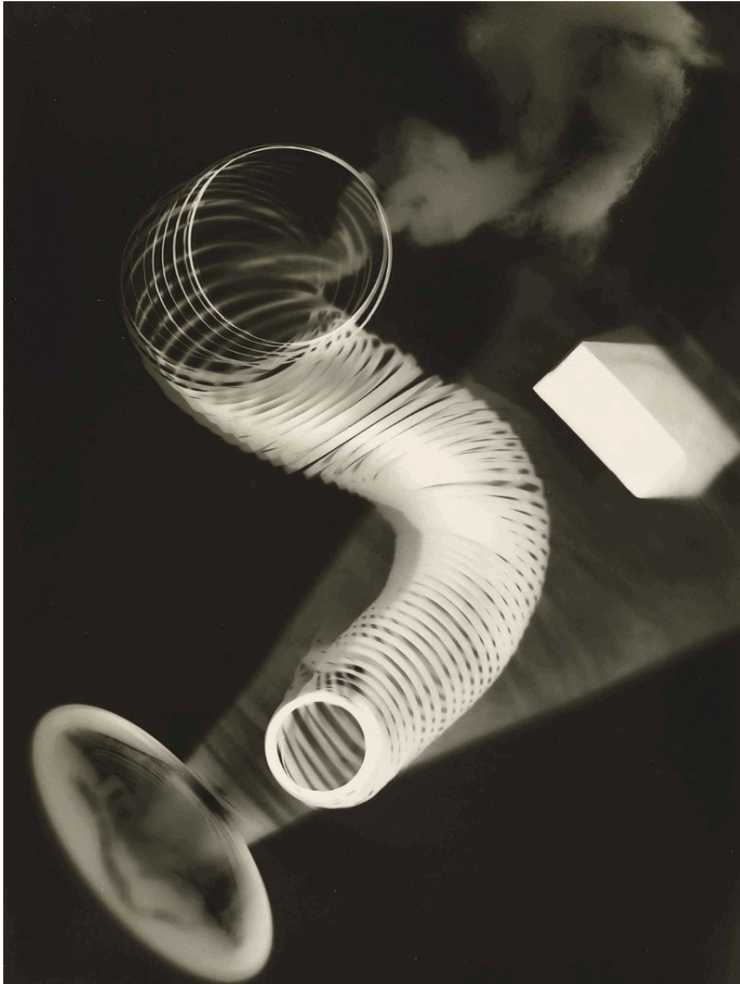
Lisa 4. Setälä, Vilho. (1928). Valgusmaalingud fotograafias

Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography* Allikas:

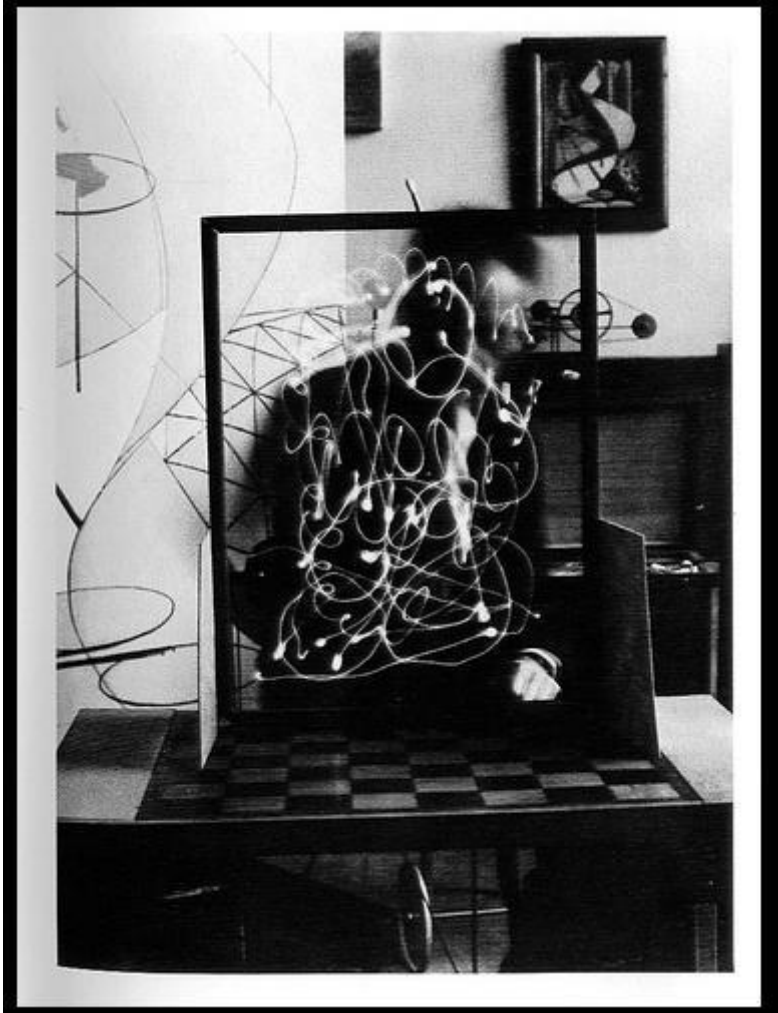
<https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/>

Lisa 5. Man Ray, rayograaf, 1922

Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography* Allikas:
<https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/>

Lisa 6. Man Ray, Space Writing 1935

Page, Jason. D. (2025). *Light painting photography* Allikas:
<https://lightpaintingphotography.com/light-painting-history/>

Lisa 7. Tokihiro Sato valgusmaaling loodusest

Sato, Tokihiro. (2008). Shirakami #3. Piet Hein Eek. Allikas:
<https://pietheineek.nl/en/product/tokihiro-sato-3>

Lisa 8. Tokihiro Sato valgusmaaling hoonest

Sato, Tokihiro. (1992). #170 Manji'. *Piet Hein Eek*. Allikas: <https://pietheineek.nl/en/product/tokihiro-sato-3>

Lisa 9. Drooni abil tehtud valgusmaaling

Wu, Reuben. (2025). *Instagram*

https://www.instagram.com/p/DHCNWvvSUHf/?img_index=1

Lisa 10. Kerttu Kruusla valgusmaaling

Kruusla, Kerttu. (2024). *Facebook*. “Sandra Ruudu Rahumaru / Avatud süda ja karu toetus”.

<https://www.facebook.com/share/p/16KH7S6cZ9/>

Lisa 11. Lae talad sobivad kokku kesekt ruumi rippuva fotoga

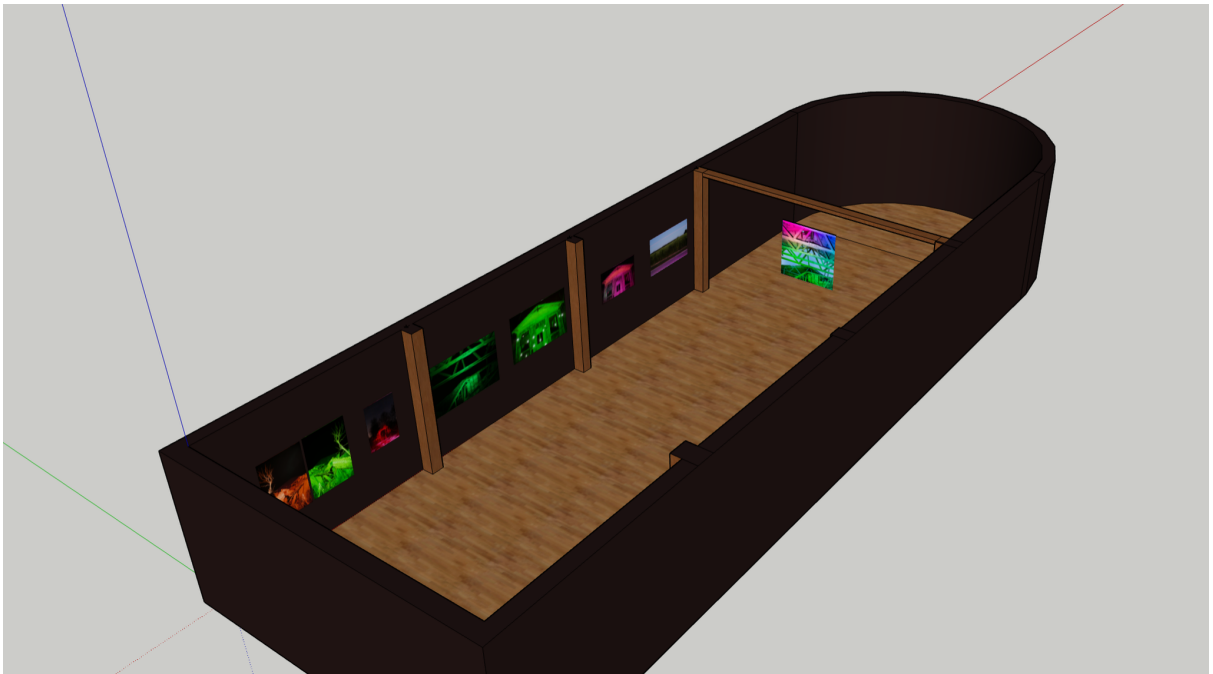
Foto. Autori erakogu. (2025)

Lisa 12. Valgusmaalingu kavand

Kavand. Autori erakogu. (2025)

Lisa 13. Tööde paigutuse kavand

SketchUp. (2025). Tööde asukoha näidismudel

https://app.sketchup.com/share/tc/europe/A3wfE_RGY9o?stoken=O7tOdQm4b9JvBAj6zuvC249rkITeO0i4Ob9VcAeYCAS2nEKnjRiMAINjQAmbY24I&source=web

Lisa 14. Prooviprindi fail ja trükk

Fotod. Autori erakogu. (2025)

Lisa 15. Foto algsest projektori pildist

Foto. Autori erakogu. (2025)

Lisa 16. Foto projektori katkistest pikslitest

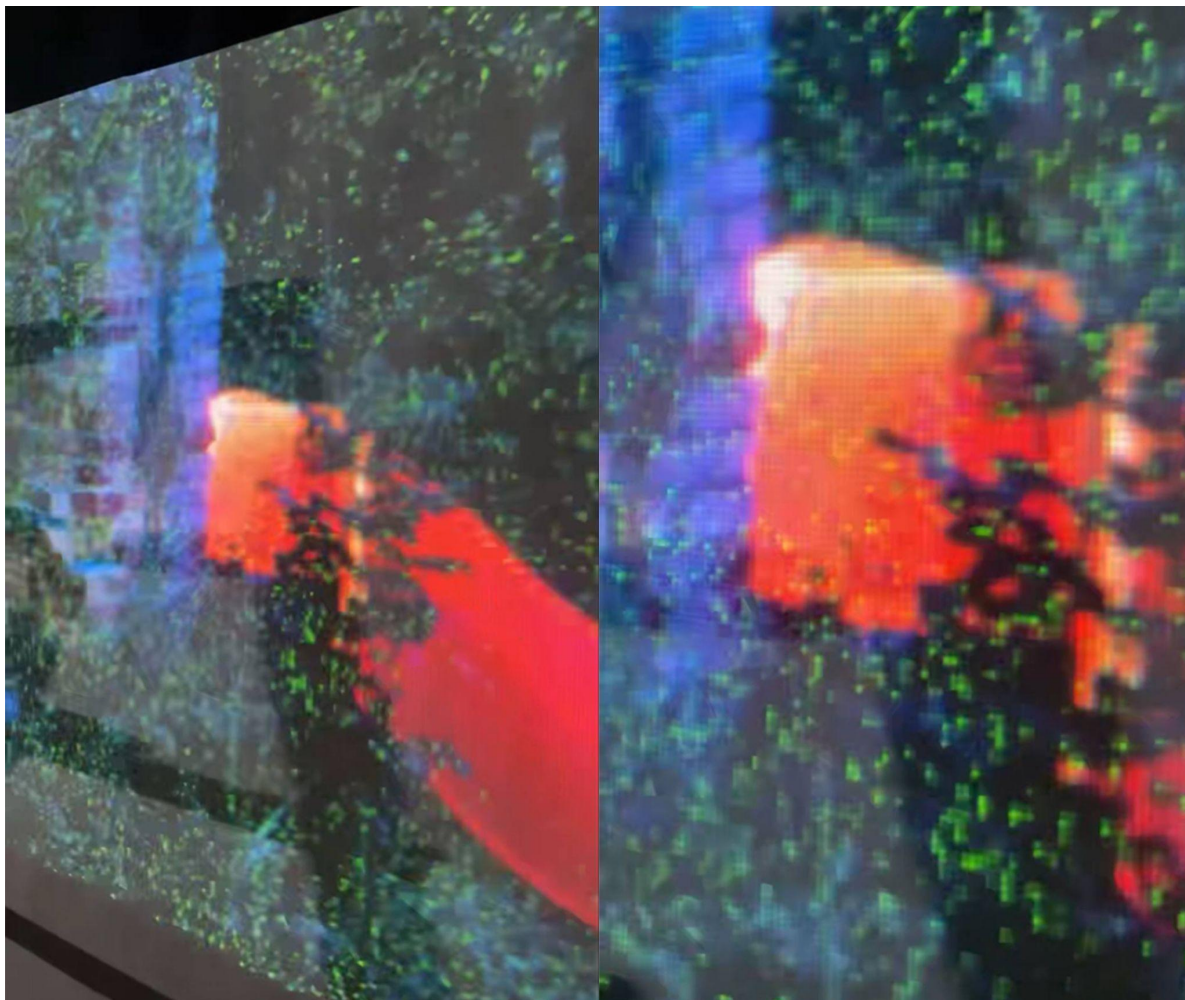

Foto. Autori erakogu. (2025). Vaadatud 26.05.2025

Lisa 17. Foto näituse plakatist ja tutvustavast tekstist

Foto. Autori erakogu. (2025)

Lisa 18. Näituse plakat

Näituse “Kujutlen” plakat. Autori erakogu. (2025)

Lisa 19. Minu tööst sai näituse külastaja kaanefoto

Jakapi, Roomet.(2025). *Facebook*

Lisa 20. Näituse „Kujutlen” kutse

Kutse. Autori erakogu. (2025)

Lisa 21. Valgusjoonistuse töötoa reklaam Tartu Ülikooli raamatukogu ekraanil

Foto. Autori erakogu. (2025)

Lisa 22. Valgusjoonistuse töötoa reklaambänner

Tartu Ülikooli muuseum. (2025). *Facebook*. Vaadatud 26.05.2025

https://www.facebook.com/events/lossi-25-51003-tartu-estonia/valgusmaalingu-t%C3%B6%C3%B6tuba-n%C3%A4itusel-kujutlen/2647096972167528/?locale=cy_GB

Lisa 23. Näituse “Kujutlen” kleepsud

Kleepsud. Autori erakogu. (2025)